

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 30. avgust 2017 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

M 1 7 2 5 0 1 2 1 0 2

3/18

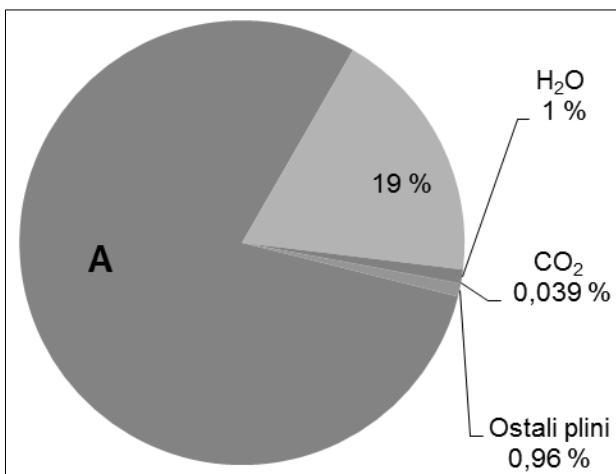
Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Slika 1 prikazuje sestavo atmosfere. Imenujte plin, katerega ustrezeni delež v atmosferi prikazuje izsek kroga, označen s črko A.

Slika 1

(Prirejeno po: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTtpDFORFhQsuzqt-mbNJwwGMYbWBBN6twXOI18FxjR4E2sqkP1>. Pridobljeno: 7. 1. 2016.)

(1 točka)

2. Med naštetimi pojmi obkrožite podnebni dejavnik in opišite njegov vpliv na podnebje.

temperatura zraka

odklonska ali Coriolisova sila

zračni tlak

vetrovi

Opis:

(2 točki)

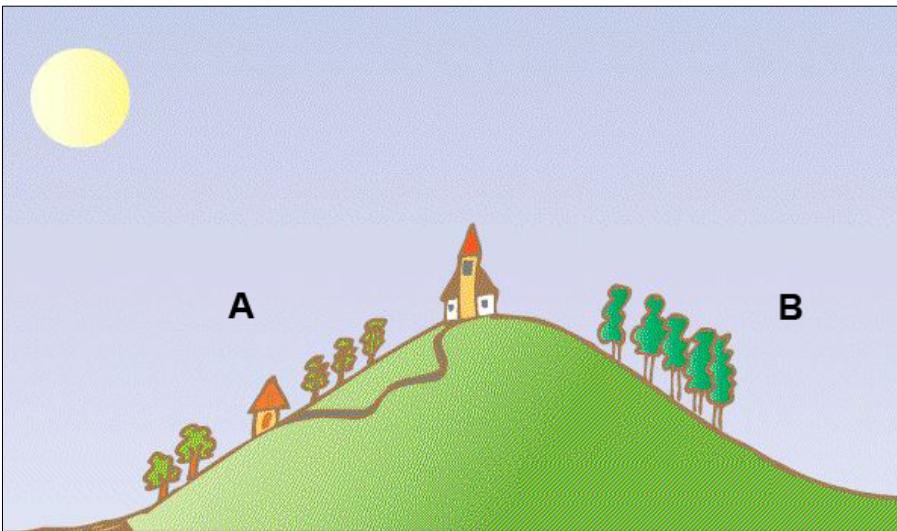
3. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Ker se kopno hitreje segreva in ohlaja od oceanov, se v smeri proti notranjosti celin zmanjšujejo letne temperaturne amplitude.
 - B Zaradi temperaturnih razlik med posameznimi območji na Zemlji nastajajo vetrovi.
 - C V poletnih mesecih se zaradi visokih temperatur nad celinami v zmerno toplem pasu zrak dviga. Posledica je močno in dolgotrajno deževje.
 - D Ozračje se večinoma segreva posredno z absorbiranjem dolgovalovnega sevanja Zemljinega površja.

(2 točki)

4. Na sliki 2 sta s črkama A in B označeni osojno in prisojno pobočje. Izpišite črko osojnega pobočja in pojasnite, zakaj so pobočni vetrovi podnevi močnejši na prisojnih kakor na osojnih pobočjih.

Slika 2

(Prirejeno po: https://eucbeniki.sio.si/test/nit5/1334/06_1_3_c1.gif. Pridobljeno: 7. 1. 2016.)

Črka: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

5. Primerjajte vzhodne in zahodne obale celin v tropskem pasu ter pojasnite vzrok za praviloma večjo količino padavin na vzhodnih obalah.

(2 točki)

Svet 1

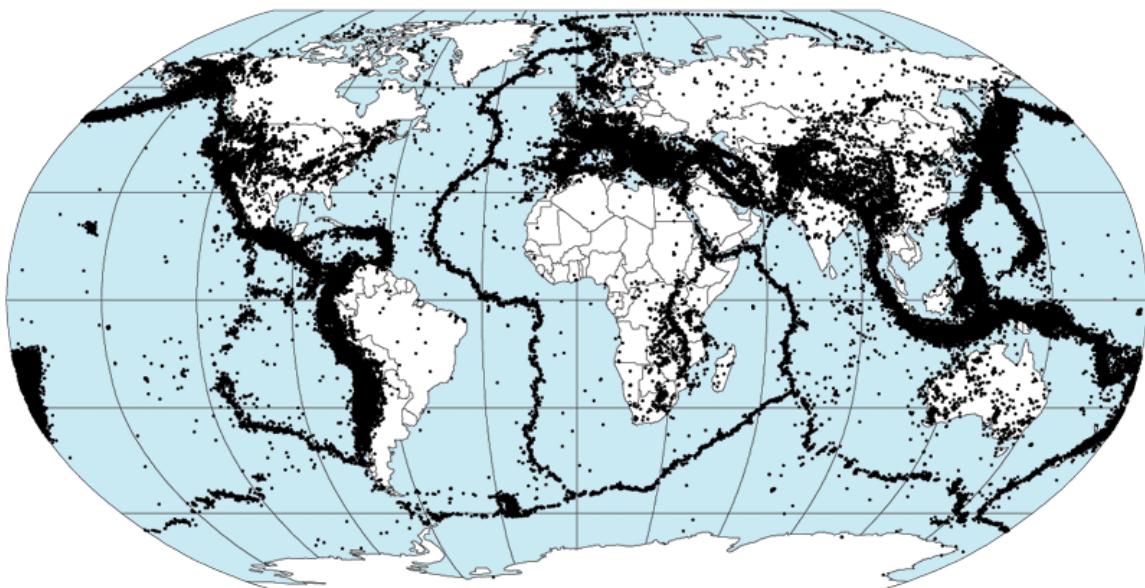
6. Imenujte nižavje, ki je na sliki 8 na barvni prilogi označeno s črko A, in kotlino, označeno s črko B.

Nižavje (A): _____

Kotlina (B): _____

(2 točki)

7. Imenujte naravno nesrečo, katere pojavljanje je prikazano na sliki 3 tako, da je s piko označeno vsako območje, ki je to naravno nesrečo doživel v zadnjih petdesetih letih. Opišite vzrok za pogostost prikazane naravne nesreče v Srednji Ameriki.

Slika 3

(Prirejeno po: <https://en.wikipedia.org/wiki/PNG>. Pridobljeno: 16. 1. 2016.)

Naravna nesreča: _____

Opis: _____

(2 točki)

8. Med naštetimi azijskimi območji obkrožite tisto, ki ni bilo nagubano v alpidski orogenezi, in napišite geološko dobo, v kateri je bila alpidska orogeneza najintenzivnejša.

OBMOČJE:

Himalaja

Dekanska planota

Indonezijsko otočje

Geološka doba: _____

(2 točki)

M 1 7 2 5 0 1 2 1 0 7

7/18

9. Na sliki 8 na barvni prilogi so s črkami C, D in E označene tri reliefne enote Afrike. Izpišite črko tiste, v kateri so aktivni vulkani, in opišite vzrok njihovega pojavljanja na izbranem območju.

Črka reliefne enote: _____

Opis: _____

(2 točki)

10. Pojasnite vzrok za razlike v povprečnih nadmorskih višinah Apalačev in Skalnega gorovja v ZDA.

(2 točki)

Svet 2

11. Na črto pred vsako trditev napišite državo, ki ustreza opisu. Izbirajte med naštetimi državami.

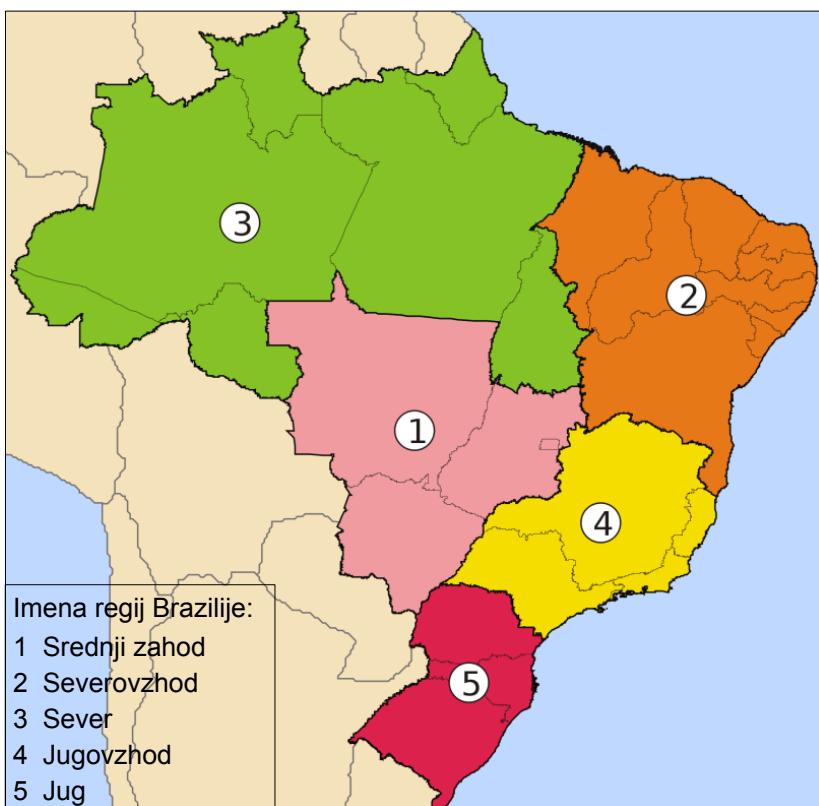
Venezuela Mehika Kuba Peru Argentina

_____ V drugi polovici 20. stoletja so s programom industrializacije severa ustanovili posebne gospodarske cone, v katere je veliko vlagala predvsem visoko gospodarsko razvita sosednja država.

_____ Pampe so kmetijsko najpomembnejša pokrajina države.

(2 točki)

12. Na črto pred vsako trditev napišite številko brazilske regije s slike 4, ki ustreza opisu.

Slika 4

(Prirejeno po: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/48/Brazil_Regions.svg/2000px-Brazil_Regions.svg.png. Pridobljeno: 4. 1. 2016.)

_____ V regiji je najpomembnejše industrijsko središče Brazilije.

_____ V preteklosti so za delo na plantažah pripeljali afriške sužnje.

(2 točki)

13. Opišite dve različni gospodarski posledici nižanja dohodka v afriških državah zaradi padanja cen rud na svetovnem trgu.

1 _____

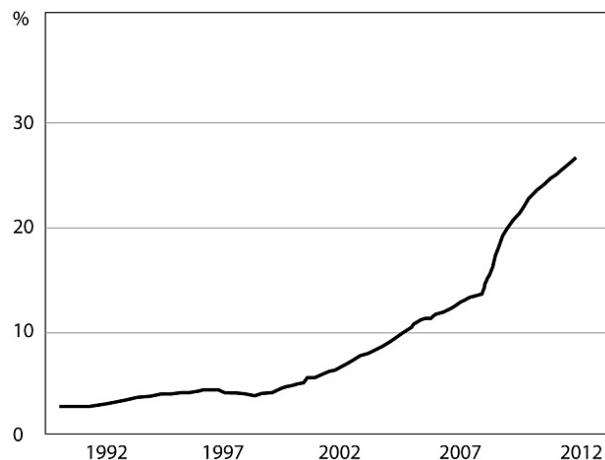
2 _____

(2 točki)

14. Pojasnite vzrok za hiter razvoj Silicijeve doline v ZDA.

(2 točki)

15. S pomočjo slike 5 pojasnite spremenjanje deleža izvoza Avstralije na Kitajsko med letoma 1992 in 2012.

Slika 5: Delež izvoza Avstralije na Kitajsko

(Prirejeno po: <http://www.rba.gov.au/publications/bulletin/2013/jun/1.html>. Pridobljeno: 5. 1. 2016.)

(2 točki)

Europa 1

16. Med naštetimi rekami obkrožite dve, ki se izlivata v Sredozemsko morje.

Loara Sena Rona Visla Laba Ebro

(2 točki)

17. Besedilo opisuje vodne značilnosti Panonske kotline. Imenujte opisano jezero. Od dveh podčrtanih besed je ena v besedilu uporabljena napačno. Zamenjajte jo z ustrezno besedo tako, da bo besedilo pravilno.

... Je največje madžarsko jezero, katerega največja globina dosega 11 m. Po nastanku je to reliktno jezero. V Panonski kotlini, kjer leži to jezero, so velike zaloge skalne vode.

Jezero:

Ustrezna beseda:

(2 točki)

18. Imenujte tip obale, ki je prikazan na sliki 6. Pojasnite vzrok za gradnjo pristanišč na prikazanem tipu obale.

Slika 6

(Vir: Senegačnik, J., in Drobnjak, B., 2002: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 64. Modrijan. Ljubljana)

Tip obale: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

19. Na Nizozemskem so v preteklosti prebivalstvo ogrožali reke in morje. Imenujte projekt, ki ga prikazuje slika 9 na barvni prilogi, s katerim so deloma rešili ta problem. Obkrožite pravilno trditev o tem projektu.
- A Na Renu in drugih rekah na Nizozemskem so zgradili jezove in zapornice.
 - B Amsterdam je zaradi tega projekta postal največje evropsko pristanišče.
 - C S tem projektom so Rotterdam povezali s Črnim morjem in tako uredili najdaljšo evropsko rečno plovno pot.

Projekt: _____

(2 točki)

20. Pojasnite en naravni in en družbeni vzrok za prevladujoči pH jezer na Skandinavskem polotoku.

Naravni vzrok: _____

Družbeni vzrok: _____

(2 točki)

Evropa 2

21. Imenujte glavno mesto Belorusije in glavno mesto Portugalske.

Belorusija: _____

Portugalska: _____

(2 točki)

22. K vsaki trditvi v preglednici napišite ime srednjeevropske države, ki ustreza opisu.

Opis	Država
V času blokovske delitve Evrope je pripadala skupini kapitalističnih držav.	
Samostojnost je pridobila leta 1993 po mirni razdružitvi skupne države, v kateri je bila gospodarsko razvitejši del.	

(2 točki)

23. S pomočjo besedila imenujte institucijo Evropske unije, v kateri je predsednik Evropske komisije nagovoril evropske poslance, in opišite osnovno nalogu te institucije.

16. 12. 2015

V zvezi z begunsko problematiko je v nagovoru evropskim poslancem v Strasbourg predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker dejal, da bodo storili vse, da ohranijo schengensko mejo oziroma zavarujejo zunanjou mejo Evropske unije.

(Prijejeno po: <http://www.rtvslo.si/begunska-kriza/juncker-poslancem-schengen-bo-ostal/381282>. Pridobljeno: 20. 12. 2015.)

Slika 7

(Vir: http://img.rtvslo.si/_up/upload/2011/02/19/64766812-126_show.jpg. Pridobljeno: 20. 12. 2015.)

Institucija: _____

Opis: _____

(2 točki)

24. Slika 10 na barvni prilogi prikazuje schengensko območje v Evropi v letu 2015. Opišite pomen schengenske meje za države članice in vlogo Slovenije glede na lego znotraj tega območja.

Pomen schengenske meje: _____

Vloga Slovenije: _____

(2 točki)

25. S primerom pojasnite ukrepanje naše države pri obvladovanju obsežnega migrantskega toka v drugi polovici leta 2015.

(2 točki)

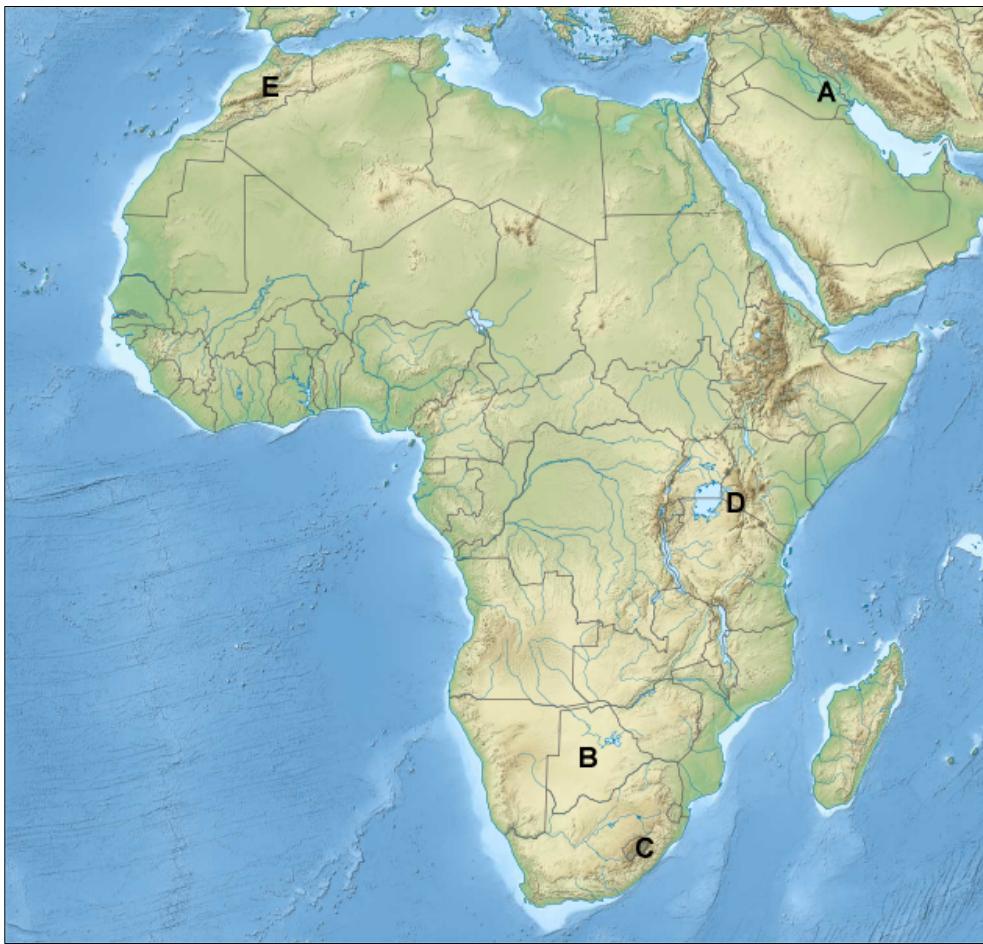
Prazna stran

Prazna stran

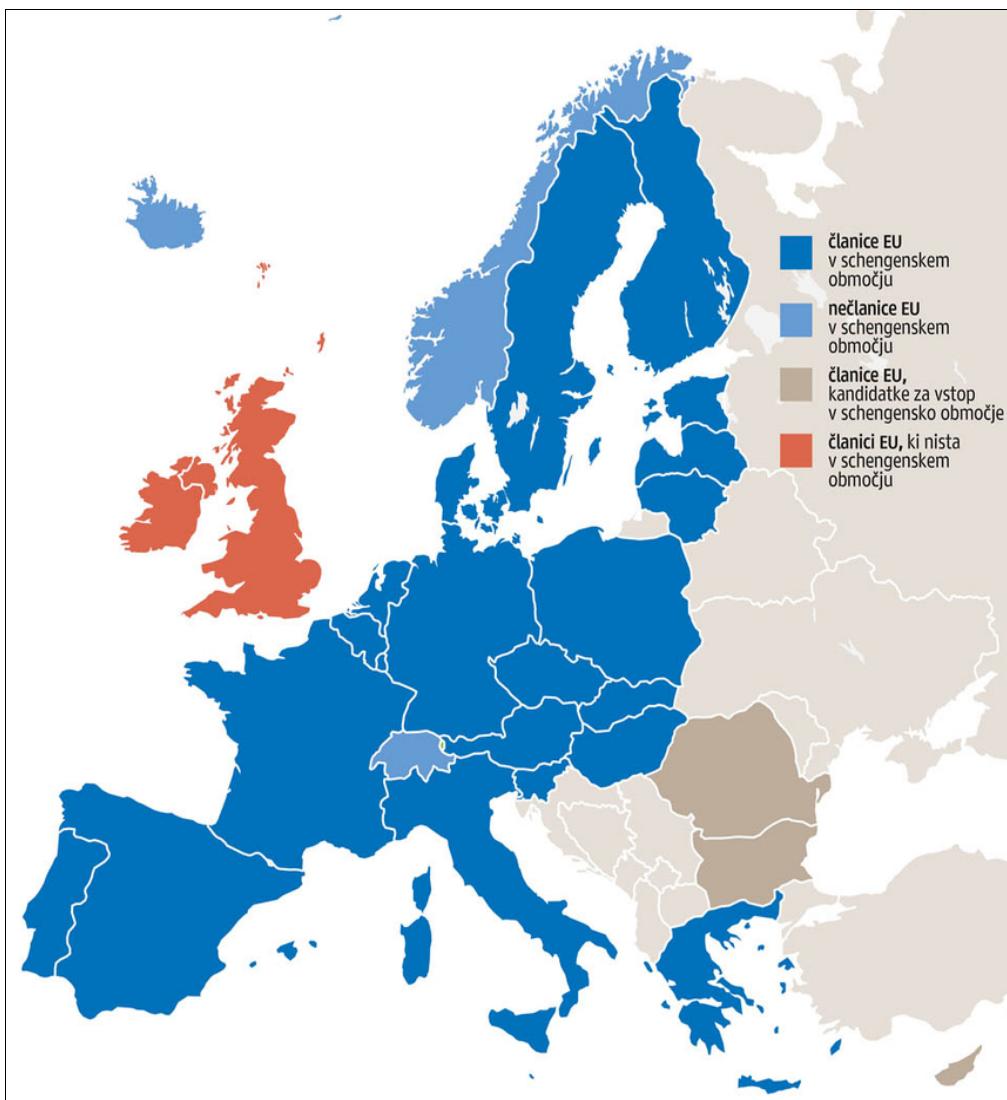
Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)**Slika 8**

(Prejeno po: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:BLANK_in_Africa_\(relief\)_\(-mini_map\).svg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:BLANK_in_Africa_(relief)_(-mini_map).svg). Pridobljeno: 16. 1. 2016.)

Slika 9

(Vir: S. Trškan)

Slika 10: Schengensko območje v Evropi leta 2015

(Vir: http://www.delo.si/assets/media/picture/20120122/Ozadja_schengen.jpg?rev=1. Pridobljeno: 29. 12. 2015.)